

Trektellen in de Kempen: najaar 1995.

PEER BUSINK

Gezellig trektellen

Ook vorig jaar werd op de eerste zaterdag van september gestart met het tellen van voorbijvliegende vogels richting zuid/zuidwest. De lokatie was weer op de bekende plaats op de Strabrechtse Heide. Om de 14 dagen werd er in totaal op zes zaterdagen geteld vanaf 2 september tot en met 11 november. We begonnen (meestal Guus) een half uur voor zonsopgang.

Het trektellen op deze post werd goed bezocht. Niet alleen het op naam brengen van de soorten (wat af en toe tot een discussie leidt) blijkt een leuke en leerzame bezigheid te zijn, maar ook het sociale aspect van deze tijdsbesteding mag je zeer zeker niet onderschatten. Dit laatste krijgt steeds meer de overhand wanneer de omstandigheden voor trekvogels minder blijken te zijn. Daartussen bestaat dus een zekere mate van omgekeerd evenredigheid.

We hebben de trend van "gezellig en ontspannen trektellen" van vorige jaren weer voortgezet en zelfs het strakke stramen van de LWVT-telling weer wat meer losgelaten. Ook hebben we de teltijd van de morgen verlengd tot 12.00 uur, dit om de "thermiekjongens" niet te missen. Want die blijken bij zonnig weer om $\pm$ 10.30 uur op te stijgen. Dus gewoon lekker op je klapstoel naar boven kijken en opschrijven wat je ziet.

Verschillende gebieden

Ook nu had ik aan Wil Beeren (de Putberg) en Carlo van Seggelen (Astense Peel) weer gevraagd om simultaan te tellen, waardoor wij (en zij) wat referentie-materiaal hebben. Later bleek dat op de telpost Astense Peel bijna niet geteld is, derhalve zijn hiervan geen gegevens in dit verslag opgenomen.

Tijdens een themadag over vogels in de afgelopen winter trof ik John Vereijken, die vertelde dat hij ook regelmatig in Aarle-Rixtel trek telde en dit ook noteert. Hij heeft mij zijn gegevens opgestuurd. Ook de

gegevens van Wil Beeren heb ik ontvangen en van beide heb ik de gegevens in dit verslag kunnen opnemen.

Het bleek dat John en Wil alleen de wat bijzondere gegevens hadden genoteerd en dus niet de "gewone" soorten hadden meegeteld. In de overzichtstabel staat onder hun post vermeld het aantal keren dat ze binnen een decade geteld hebben.

Verder is Jan Erik Kikkert verschillende keren op een zaterdagmorgen op onze telpost geweest en dat is natuurlijk zeer plezierig, want hij ziet en hoort beter dan een Havik! Jan Erik is in de trekperiode tussendoor ook op de Strabrecht geweest en heeft mij daarvan de meer bijzondere gevallen opgestuurd. Zijn waarnemingen staan in de overzichtstabel gewoon gedrukt onder de kolom Strabrecht. (onze gegevens staan vetgedrukt)

Overzichtstabel

Omdat de teldata van de verschillende waarnemers nogal verschilden heb ik de gegevens gerangschikt in decades (periodes van 10 dagen). Dit heb ik gedaan om het aantal kolommen van de tabel te beperken waardoor de overzichtelijkheid bevorderd wordt. Dus september I is de periode van 1 september t/m 10 september, September II van 11 september t/m 20 september, enz. Ik hoop hiermee ook een beter beeld van de gemiddelde trekintensiteit in de hele periode per soort te krijgen.

Voor menige soort blijkt dit ook uit de overzichtstabel naar voren te komen, alhoewel door de matige trek op "onze" teldagen voor meerdere soorten deze pieken gecamoufleerd blijven. Vooral de vinkachtigen hebben het af laten weten vorig jaar, want op een beetje trekdag moeten zeker de aantallen gezien worden die hier als totaal van de zes trekteldata genoteerd staan. (in de laatste kolom)

De telomstandigheden

In het najaar heb je veel kans dat je in de morgenuren in de mist zit. Deze mist kan ook erg plaatselijk zijn. En wel zo plaatselijk dat op een morgen met helder zicht op de Plaatse er een dikke mist over de telpost van naar schatting 3 meter hoogte hing. Je hoort de roepjes dan wel, je weet wie het zijn, maar je weet niet met hoeveel ze zijn. Dat frustrleert een teller! Zo'n mist is dan vaak achteraf weer hardnekkiger geweest dan je het van te voren ingeschat hebt. Een teller waardeert dan intens het moment wanneer hij weer in het blauw kan kijken. Deze mistomstandigheden zorgen natuurlijk ook voor een onder-telling van de werkelijke aantallen die op zo'n morgen zijn overgekomen.

Het volgende staatje geeft de weersomstandigheden op de diverse tel-morgens. Zoals eerder gezegd, is aan deze opsomming te zien dat de omstandigheden verre van ideaal zijn geweest.

<i>Datum</i>	<i>Weersomstandigheden</i>
2 sep	geheel bewolkt, tussen 9 en 10 uur regen
16 sep	goed weer
30 sep	regenachtig, na 10 uur gestopt wegens aanhoudende regen
14 okt	grondmist, later zonnig
28 okt	grondmist, later geheel bewolkt
11 nov	goed weer

De resultaten

Vergeleken met vorige jaren, blijkt de trekintensiteit op de teldagen van 1995 te behoren tot de categorie "magere trek". Wil men de tellingen van 1995 vergelijken met die van 1994, dan neme men de Blauwe Klauwier jrg. 21 no. 3.

De Aalscholver is goed overgekomen. De grootste groepen in V-formatie werden op 28 oktober geteld en wel één van 229 ex. en één groep van 180 ex. Een fenomenaal mooi gezicht. Maar ook de groep van 13 overtrekkende Blauwe Reigers in de ochtend van 14 okt. zag er spectaculair uit.

En verder de meetrekkende roofvogels, vaak op hoogte, geven weer een aparte dimensie aan het trekgebeuren. Op 16 sept. waren de omstandigheden in de

late ochtend voor thermiek ideaal, we telden 42 schroevende en afzeilende Buizerden. Voor menigeen een record.

Roeken die in andere jaren in indrukwekkende brede fronten konden overkomen, trokken nu in kleine groepen over in vooral decade III van oktober. De grootste groep bestond uit 30 ex. Wel kwamen ze heel hoog over, sommige zo hoog dat ze met het blote oog bijna niet te zien waren.

De Houtduiven begonnen in de eerste decade van november door te trekken in weliswaar niet zulke grote groepen als we gewend waren. De grootste groep bestond uit ± 200 ex., de groep die hierop volgt bestond maar uit 70 ex. Een leuk detail is dat de groep van 200 ex. op zo'n hoogte vloog dat het geluid van de vleugelslagen duidelijk achterbleef vergeleken met de plaats waar ze zich op dat moment werkelijk bevonden.

Op 2 september na ± 9.45 uur begonnen opvallend veel Postduiven over te komen. In eerste instantie had ik ze niet geteld maar omdat ze steeds frequenter overkwamen, heb ik de grotere groepen gedurende een uur eens bijgehouden. In dat uur (tussen 10.00 en 11.00 uur) passeerden 39 groepen die bestonden uit minimaal 30 ex. tot ± 120 ex. Opvallend was dat er ook regelmatig een Postduif solitair langs vloog en dan ook nog laag. Zijn het vooral deze duiven die de Havik op z'n menu heeft staan?

Zoals eerder gezegd werden de vinkachtigen in kleine aantallen gezien, maar dit geldt zeer zeker ook voor de lijsterachtigen, graspiepers, witte kwikken, meeuwachtigen en eendachtigen.

Opvallend is dat er voor onze streek, redelijk veel Duinpiepers zijn gezien door Jan Erik, John en Wil. Wil had een "gelekwikken-dag" op 10 sept.

Slechts één keer werd door één van de tellers een groep Kraanvogels gezien. En wat te denken van maar één Kruisbek. Deze soorten maken hun naam van onregelmatige doortrekker of invasie-gast waar, want in het recente verleden zijn de aantallen wel anders geweest.

Overzichtstabel: In 1995 waargenomen trekkende vogels op verschillende telposten in de Kempen. Voor verdere uitleg zie de tekst.

Maand Decade Telpost	September						Oktober						November						Tot. Stra
	I		II		III		I		II		III		I			II			
	Stra	Putb (2x)	Stra	Aarl (4x)	Stra	Putb (1x)	Stra	Aarl (1x)	Stra	Aarl (1x)	Putb (1x)	Stra	Aarl (1x)	Stra	Aarl (1x)	Putb (1x)	Stra	Aarl (2x)	
Aalscholver	1		13; 1	46			71	124	24	82	639	542	575	60	445		39	18	606
Blauwe Reiger			20		13	1			17										50
Rietgans															21				
Kolgans												39		49	24		2	5	
Grauwe Gans				2								12		414	80				
Gans spec														116				32	
Wilde Eend												6							6
Wespendief	2		2	18															
Rode Wouw							1					1							1
Bruine Kiekendief			11	31	1		3		1										2
Blauwe Kiekendief			1	1			1												
Havik			4	1					1								1		6
Sperwer			5	5				1	3			4	1		10		4	2	16
Buizerd	12		42	20				1	8	6		6	6		24			16	68
Visarend	3		2	3															
Torenvalk	3			1				1											3
Boomvalk	1			1															1
Smelleken							4	1						1	1	1			
Boomvalk				1															
Goudplevier			1	4	1		1										1	4	
Kievit	8		80	1074					63			95	112		124		107	225	353
Watersnip	1		2	6	1					1		1							5
Kokmeeuw	4											2							6
Stormmeeuw																			3
Zilvermeeuw												11					14	38	25
Kl. Mantelmeeuw	5																		5
Holenduif	3		6						2			6					19	49	36
Houtduif										105		184			1506		1763	6910	1957
Boomleeuwerik			17		1			2	15	23		9			13		1		43
Veldleeuwerik			1		11				115			80					235	44	442
Boerenzwaluw	385	143	209	107	12														606
Huiszwaluw			5																5
Duinpieper	6	7	20	10				1											
Boompieper	16	7	11	7	3														30
Graspieper	24				98	4			37			15			6		21	2	195
Waterpieper													1;3						3
Gele Kwikstaart		248	81	59	13														94
Grote Gele Kwikst.		3	2; 4	1	4		2	2				1		1					4
Witte Kwikstaart	7		6		8	17			16			6						2	43
Heggenus						1						2						1	2
Kramsvogel															46		19		19
Zanglijster			1		6				5			4							16
Kopervik					1										14		25		1
Grote Lijster					4	6			3			1					1		8
Merel			1																1
Kool/Pimpelmees	50		1						4						2			4	55
Ringmus			4		22				7			44			20		34	6	111
Vlaamse Gaai				2															
Kauw												18							18
Roek												526	436				5	5	531
Spreeuw			398		179				27			26					30	3	660
Vink	3				58	6			44			118		8	11		5		236
Keep									6			8		6			1		21
Europese Kanarie							1		2					2					
Groenling									3			19					1		23
Putter							17	3	3			5	1	3			1	6	3
Sijs									15			18							33
Kneu	6		2		6	26			67			42							123
Frater												1; 1		1			1		1
Barmsijs									1			2		25			23		1
Kruisbek					1														
Geelgors			1		5				22			10					3		41
Rietgors			3		5				25			27					5	1	65

28 oktober

-4-

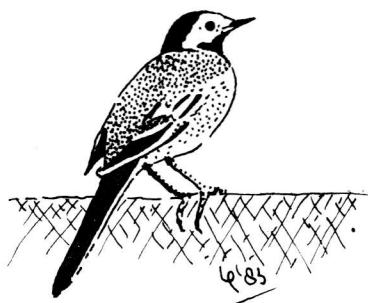
Om een indruk te geven hoe de trek tijdens een morgen op de telpost Strabrechtse Heide verloopt, zijn de resultaten van één teldatum in het volgende schema per uur uitgewerkt. De getallen tussen

haakjes stellen het aantal groepen voor.

Hieruit komt naar voren dat er vroegere en later trekkende soorten zijn. Zo hebben de Vinken hun piek duidelijk in het eerste uur, terwijl de Buizerden pas in het laatste uur beginnen te trekken.

Aantal overtrekkende vogels uitgesplitst per uur op 28 oktober 1995 op Strabrecht.

<i>Tijd</i>	7.00-8.00	8.00-9.00	9.00-10.00	10.00-11.00	Totaal
Rietgors	8 (8)	11 (11)	6 (5)	2 (1)	27
Keep	3 (3)	5 (1)			8
Veldleeuwerik	3 (3)	42 (6)	11 (5)	24 (3)	80
Geelgors	4 (4)	4 (4)	1	1	10
Vink	72 (13)	17 (4)	16 (2)	13 (2)	118
Zanglijster	4 (2)				4
Sperwer	1			3 (2)	4
Groenling	2 (2)	16 (5)		1	
Roek	70 (6)	179 (19)	172 (14)	175 (15)	526
Houtduif	145 (5)		36 (7)	3 (1)	184
Holenduif	1		4 (2)	1	6
Putter	2 (1)		1	2 (1)	5
Watersnip	1				1
Kneu	30 (1)		6 (1)	6 (1)	42
Graspieper	1	14 (5)			15
Rode Wouw		1			1
Ringmus		38 (6)	6 (1)		44
Sijs		5 (2)	5 (3)	8 (1)	18
Kokmeeuw		2 (1)			2
Kauw		4 (1)	8 (2)	2 (1)	18
Witte Kwikstaart		3 (3)	3 (1)		6
Grote Lijster			1		1
Boomleeuwerik			2 (2)	7 (3)	9
Witgatje			1		1
Aalscholver			522 (6)	11 (1)	533
Kievit			11 (1)	84 (3)	95
Waterpieper			3 (1)		3
Frater			1		1
Heggemus				2 (1)	2
Buizerd				6 (3)	6
Wilde Eend				6 (1)	6
Spreeuw				26 (3)	26

Bijzonderheden

Toch werden er door deze en gene weer interessante en meer bijzondere waarnemingen gedaan. Deze waarnemingen zijn in onderstaande tabel apart gerubriceerd en wel per telpost en in chronologische volgorde:

Telpost Aalre Rixtel (John Vereijken)

Slechtvalk: 1 ex. 17 sep (18 sep was topdag voor roofvogels)

Zwarte Ooievaar: 1 ex. 18 sep

Nijlgans: 11 ex. 11 nov

Telpost Putberg (Wil Beeren)

Grote Pieper: 1 ex. 7 nov

Telpost Strabrechtse Heide (Jan Erik Kikkert)

Bontbekplevier: 1 ex. 21 aug; 1 ex. 29 aug

Zwarte Stern: 10 ex. 29 aug; 1 ex. 12 sep

Ortolaan: 1 ex. 30 aug

Roodpootvalk: 1 ex. 6 sep

Kruisbek: 1 ex. 23 sep

Dwerggans: 1 ex. 9 okt

Roodkeelpieper: 1 ex. 29 okt

Zilverplevier: 1 ex. 3 nov

Velduil: 1 ex. 4 nov

Grauwe Gors: 1 ex. 25 nov

Grote Zaagbek: 2 ex. 26 nov

Kraanvogel: 26 ex. 28 nov

Pestvogel: 1 ex. 27 dec

Tenslotte

Dit jaar (1996) zijn we weer met goede moed begonnen en wel op zaterdag 7 september. Om de twee weken wordt er verplicht geteld t/m zaterdag 9 november. Je bent van harte welkom om met ons mee te tellen. Neem dan wel je eigen stoel mee (en iets lekkers mag altijd).

Heb je zelf trekwaarnemingen gedaan tussen begin september en 20 november, dan kun je die vóór 1 december aan mij opsturen, zodat ik ze kan vermelden in een volgend verslag.

In de stroom van de vooruitgang, zitten we wellicht in de nabije toekomst met een database-programma op een laptop op de telpost. Ik heb geruchten gehoord dat er al VWG-ers zijn die dit in het geheim al aan het uitproberen zijn.

De trektellers van 1995

Wil Beeren, Ivo Boerenkamp, Peer Busink, Ton Geerts, Hans Hermans, Ben Jacobs, Jan Erik Kikkert, Henk Munsters, Piet van Happen, Willem Veenhuizen, John Vereijken, Gerrit Vink, Carlo van Wely.

